

DOVOLENÁ V ZIMĚ

Obkroužit horu

Sella Ronda je ikonou mezi lyžařskými okruhy. Podobné zážitky nabízejí i jiné skiareály.

Slovensko netradičně

Trnavský kraj naplní všechny touhy nelyžařů. Láká na advent, termály, jídlo i historii.

Exotika jako trend

Češi v zimě míří do dalekých krajů. Šéf Čedoku o tom, kam a proč cestujeme.

OBJEVTE KOUZLO VSACKÉHO CÁBU – *ráj na hřebenech Beskyd*

Vrch Vsacký Cáb, ležící v katastru města Vsetín, se nachází v nadmořské výšce 841 m, v západní části Beskyd mezi Rožnovskou a Vsetínskou Bečvou. Díky poloze a nadmořské výšce zde bývá v zimním období obvykle dostatek sněhu, což z něj dělá vyhledávané místo pro běžecké lyžování a další zimní sporty (alpské lyžování, skialpy, sáňkování a bobování). Ale i když sněhové podmínky zrovna nepřejí, najdou zde zejména příznivci turistiky pestré využití.

Vsacký Cáb leží na hlavním hřebenu Beskyd – červeně značená turistická

trasa Třinec–Vsetín, známá také jako Beskydská magistrála. Na její jedné polovině pořádá Klub českých turistů oblíbený nezávodní přejezd „50 km na lyžích po Valašsku“ vedoucí z Bumbálky přes Třeštík, Soláň, Vsackou Tanečnici, Cáb a sedlo Dušná až do Vsetína. Úpravu této magistrály podporují oba příslušné kraje – Moravskoslezský (úseky Bumbálka, Konečná, Bílý Kříž, Bílá) a Zlínský (úseky Bumbálka, Soláň, Cáb, Vsetín).

Na Vsackém Cábu se sbíhá hned několik běžeckých tras různých délek a náročností –Valašskobystřický

okruh (25 km), trasy Cáb–Santov, Cáb–Dušná i okruhy Nordic Ski Centrum Vsacký Cáb v délkách 6,4 a 3 km. Všechny tratě jsou pravidelně upravovány profesionálními rolbami s GPS. Informace o aktuálním stavu stop jsou dostupné na stránkách www.valassko-horniv sacco.cz, www.bilestopy.cz a také prostřednictvím webkamery Vsacký Cáb.

Na vrchu se nachází horský hotel Vsacký Cáb. V jeho blízkosti se nachází menší sjezdovka se dvěma vleky a upravovaným svahem o délce 300 metrů.

Příjezd k hotelu je možný i v zimním období – komunikace je udržována, parkování je zajištěno přímo u hotelu, včetně možnosti příjezdu autobusem. Návštěvníci mohou kromě sportovních aktivit využít také ubytování s relaxačním záze-
mím (sauna, vířivka) a stravování s nabídkou valašských specialit, včetně jídel připravovaných v krbu.

OBSAH

Na sjezdovkách po okruhu

04-07

Okružní trasy okolo skiareálů patří mezi nejlepší zážitky na sjezdovkách. Ikonická Sella Ronda není jediná. Atraktivní alternativy nabízejí i jiné části Dolomit a Alp.

Zimní krásy Slovenska

08-09

Trnavský kraj je oblíbenou destinací v létě. Za návštěvu stojí ale i v chladných měsících, zejména v adventním čase. Zaujme historií, tradicemi i horkými termálními prameny.

Trendy v cestování

10-13

Před zdoluhavým putováním za památkami už dávají Češi přednost nasávání autentické atmosféry místa. A neváhají si připlatit, říká šéf Čedoku Stanislav Zeman.

Gastro toulky

14-15

Co jiná země, to i jiné chutě. Vyjeďte na místa, kde vás uhrane nejen příroda, ale i lokální speciality. Rájem netradičních a pestrých možností je třeba Thajsko.

Skialpy v Tatrách

16-18

Královská lyžařská túra ve Vysokých Tatrách vede přes tři sedla a tři horské chaty. Tři dny strávené v klínu hor se označují jako Haute Route. Jaká úskalí přináší a na co se připravit?

Objevte více než ikonickou Sella Ronda

Okružní trasy okolo skiareálů patří mezi nejlepší zážitky na sjezdovkách. Ikonická Sella Ronda není jediná. Po celé Evropě je na výběr mnoho tras, kterým se v příslušných zemích říká Runde, Ronda, Schaukel, Tour.

Sella Ronda je rájem lyžařů, vyžaduje ale pokročilejší úroveň jízdy.

Dolomity: Sella Ronda

Jeden z nejúžasnějších lyžařských zážitků, které poskytují Dolomity, se jmenuje Sella Ronda. Okruh kolem obrovského skalního masivu Sella naprojektovali lanovkáři tak, aby se dalo jet na sjezdovkách přes čtyři významná sedla Gardena, Campolongo, Pordoi a Sella.

Zároveň propojili čtyři světoznámá zimní střediska Alta Badia, Arabba, Val Gardena a Val di Fassa. Stačí vyslovit jejich jména a každý milovník zimy se chvěje očekáváním sněhové slasti.

Klasický okruh Sella Ronda míří ve směru hodinových ručiček. Je označen oranžovou barvou a obtížnost většiny sjezdovek je červená. Měří celkem sedmatřicet kilometrů.

Jednodušší Sella Ronda je o pár kilometrů kratší, vede proti směru hodinových ručiček a je označena zelenými směrůvkami. Obtížnost většiny sjezdovek je na této trase modrá.

Na Sella Rondu by se měli vydat aspoň trochu zdatnější lyžaři, kteří jsou schopni stát na lyžích celý den. Dlouhé sjezdovky dají zabrat všem svalům a bolet vás budou nejen stehna. Doporučení lanovkářské společnosti zní: „Jestli nebudete v deset hodin stát na trati, je pozdě a měli byste Sella Rondu nechat na příště.“

Rozcvička na začátku

Za pěkných slunečních víkendů se musíme smířit s ranními frontami u lanovek na nástupních místech v údolích. I tentokrát čekáme zhruba dvacet minut v Campitellu, než se usadíme do lanovky, která nás vynáší na Col Rodella. Dech nám vyrazí grandiózní pohled do jižních skalních stěn třítisícového štítu Sella.

Sjíždíme strání mezi změtí kratších lanovek a vleků. Široký svah vybízí k rozechřátí před nástupem na lyžařskou túru. I my proto využíváme jednu kotvu a sedeme si kopec ještě jednou.

Jedeme mírnou zelenou sjezdovkou limbovými háji. Máme čas obdivovat další třítisícovku Langkofel vlevo nad námi. Projíždíme první sedlo Passo Sella. Limbové háje se zahušťují, pomalá dlouhá jízda nás dovádí do borovicového lesa.

Pomocí dalších vleků se dostáváme k restauraci Vallongia. Tady se musíme rozhodnout, zda dolů pojedeme černou variantou směrem ke Svaté Kristýně, nebo lehčí červenou na straně Kreuzbodenu.

Spíše náhodou si vybíráme černou sjezdovku. Zvláště ve spodní části, kde se prudká sjezdovka kroutí a je vydržená na led, musíme dávat pozor na lyžaře-plužiče a snowboardáky-smýkače, kteří takovou obtížnost nečekali a těžko ji zvládají.

V Santa Cristina, kde se červená i černá varianta setkávají, sundáváme lyže, po můstku přecházíme silnici a sedáme do dlouhé kabinové lanovky. Ta nás vynáší vysoko pod skalní věže Tschier Spitzen, které už patří do horské skupiny Puez Geisler.

Tady začíná velkolepý sjezd, který nás doveče o tisíc metrů níž do Corvary. Jeho krása nespočívá v náročnosti, ta se pohybuje mezi červenou

a modrou. Zmocňuje se nás však pocit obrovského prostoru. Vlevo se vypínají skály Puezgruppe, vpravo na nás jakoby padají obrovské skalní severní stěny Selly. Pod námi se otevírá široké údolí Alta Badia a za ním tvoří stafáž rozervaní skalní obři Tofany.

Nejprve sjíždíme točitou tratí, míjíme závěje prašanu, jsme zatím hodně vysoko. Podjíždíme druhé sedlo Passo Gardena. Silnici překonáváme díky lyžařskému přemostění. Následuje pět kilometrů širokých mírných sjezdovek pořád rovnou dolů. Řežeme dlouhé oblouky, až nás pálí stehna jako čert.

Téměř vodorovná sedačková lanovka nás veze do Corvary. Další vlek nás vytahuje znovu do kopců. Střídáme další lanovky, vleky a sjezdovky, už se nám jejich stojíme v hustém mraku, a tak rychle opouštíme vyhlídku. Vede odtud jen jediná cesta po rychle klesající traverzové sjezdovce. Mírný sklon střídají prudké svahy.

Je již odpoledne, mnoha lyžařům docházejí síly, měkký sníh je vyhrnutý do stran, uprostřed se tvoří ledovatý žlab. Musíme dávat pozor, co se děje za každou muldou. Další dvě sedačkové lanovky nás vyvážejí do čtvrtého sedla Passo Pordoi.

Konečně vjedeme do lesa. Už máme dost skal a bílých plání. Úzká zatáčkovitá sjezdovka je plná lyžařů, kteří jedou domů. Není to moc hezké, každý spěchá pryč. Ani my si to neužíváme. Na druhou stranu je sjezdovka konstruovaná tak, aby zvládla velký nápor různých zdatných lyžařů. Nikdo se tu nemůže moc rozjet.

To končí v osadě Pradel. Odtud se vezeme poslední velkou lanovkou nazpátek na sedlo Sella. Jsme tam, kde jsme začínali. Ještě se párkrát sklouzneme na svazích pod Rodellou a nastupujeme do lanovky, která nás sváží do Campitella. Byl to dobrý lyžařský den.

Dolomity: Hexenrunde

Komerční úspěch Sella Rondy nenechal spát šéfy ostatních zimních středisek, a tak vznikl hvězdicový turistický okruh pro sjezdaře Hexenrunde (Čarodějnický okruh) na náhorní plošině Seiser Alm / Alpe di Siusi.

Hexenrunde není nic pro snowboardisty, stejně jako celý skiareál Seiser Alm. Sjezduje se tu především po modrých tratích, někdy po širokých červených a dojezdy jsou mírné a táhlé. Skiareál tedy nepřitahuje milovníky zimních radovánek sportovními výkony, ale krásnou přírodou, dokonalou úpravou tratí a dostatkem prostoru pro všechny druhy aktivit.

Trasa objíždí celý skiareál. Za půl dne můžete podle návodu v letáčku, které dostanete v hospodách či u větších lanovek, nebo jenom podle šipek v terénu, objet náhorní plošinu. Nemusíte při tom sundat ani jednu lyži z nohou. Nejvyšším bodem trasy je návrší Zlatý klobouček (Goldknopf 2249 m n. m.), nejnižší sjedete do patnácti set metrů nad mořem.

Trasa vypadá na mapě jako sluneční paprsky a celé středisko připomíná obrovskou mísu obkrouženou skálami. Často se tedy vracíme doprostřed do údolí a zase se necháváme lanovkami vynášet na jeho okraje.

Policejní manévry

Často se vracíme do osady Comparch. Funguje zde několik školiček, kde se základům lyžování učí děti už od tří let. Není ovšem výjimečné mezi nimi vidět i rodiče, případně prarodiče. Učit se lyžovat není pro nikoho z nich pokořující a nikdo z okolních lyžařů se jim také neposmívá. Každý musí jednou začít, někdo stoupl na lyže dříve a někdo později.

Zajímavé jsou policejní jednotky určené speciálně pro dohled na sjezdovkách. Všichni policisté lyžují v přilbách a zásadně bez hůlek. Potřebují mít volné ruce, kdyby museli zasáhnout například při úrazech, nebo v případě konfliktů s neposlušnými lyžaři. S jejich uměním kontrastují policisté, kteří teprve usilují o vstup do specializované lyžařské jednotky a v dětských školičkách dělají své první krůčky na lyžích.

Nejzábavnější pohled je na začátečníky s hodně tmavou pletí – to je obvykle mužstvo z jihu Itálie, které dosud nemělo moc příležitostí se seznámit s vodou v jiném skupenství než v teplém moři.

Nízké Taur: Tauer-nrunde

Lyžařské středisko Obertauern v klínu Radstadtských Taur připomíná obrovskou mísu naplněnou po okraj našlehanou sněhovou smetanou. Tři okružní lyžařské trasy Tauernrunde, Super Seven a Bobby-runde vedou po okrajích mísy

Hexenrunde je ideální areál pro začátečníky a mírně pokročilé. Sjezdovky jsou většinou modré a pozvolné.

ve výškách okolo dvou tisíc metrů nad mořem. Každá z nich se dá objet dvakrát za den.

Okruh Tauernrunde ukazuje skiareál v celé kráse. Lyžaři sjíždějí všechny důležité sjezdovky a projíždějí nejkrásnějšími panoramatickými partiemi. Ve směru hodinových ručiček jsou všechny sjezdovky červené. Je to populární varianta, kterou si vybírá většina lyžařů i snowboardistů.

Proti směru hodinových ručiček se lyžuje převážně po modrých a modro-červených sjezdovkách. Poněkud pozměněný směr využívají slabší lyžaři, kteří dávají přednost klidné jízdě před sportovním pojetím.

Super Seven

Sedm nejvyšších lanovek a sedm nejlepších sjezdovek sportovního stříhu jsou seřazeny do linie Super Seven Obertauern. Věvodí jim kdysi nejstrmější rakouská sjezdovka G2 neboli Gamsleiten 2.

Bobby-Runde

Pokud s námi lyžují děti, nesmíme zapomenout objet všechny sněhové atrakce, které jsou připravené na ploše celého skiareálu. Několik maskotů v čele s Bobbym provede nejmenší lyžaře skrze Märchenwald (Pohádkový les) a také dlouhým dřevěným tunelem plným duchů, Wellenbahn (vlnitá funline), Bibbo Bär (lyžařské hřiště s překážkami), na třech místech Torlauf (obří slalom) a Fun-Park (snowpark se skoky).

Pod vrcholem Hochkönig nad Berchtesgadenem je roztroušeno pět středně velkých skiareálů. Výjezdy na svahy lanovkou přináší zajímavé výhledy.

Berchtesgadenské Alpy: Königstour

Pod dominantním vrcholem Hochkönig nad Berchtesgadenem je roztroušeno pět středně velkých skiareálů, kde se lyžuje na příjemných loukách a kopcích.

Zvláštním lákadlem lyžařské oblasti je mimořádně dlouhá a rozmanitá trasa Königstour.

Největší lyžařskou atrakcí ledovcového skiareálu Sölden je skitour BIG3 spojující tři vrcholy vysoké přes tři tisíce metrů.

Říká se o ní, že patří mezi krajinově nejkrásnější ve Východních Alpách. Milovníci zimních sportů mohou prozkoumat několik lyžařských oblastí během jediného dne.

Lyžuje se z Mühlbachu do Maria Alm a zpět. Jízda měří pětaticet kilometrů a zdolává se během ní šest vrcholů tam a zpět. Kdyby se nepodařilo vrátit včas zpět, údolím jezdí několik autobusů, které po předložení skipasu vozi sportovce zdarma. Výhoda je, že skiareál kopíruje silnice v údolí, a tak se nemusí hory příliš objíždět.

Lyžaři mohou zvládnout Königstour na otočku z Čech. „Jednodenní zimní pobyt si užijí nadšenci, kteří lyžují až do úmoru a míjejí lákavé sluneční terasy,“ říká Petr Šlajer, který výjezdy do Severních vápencových Alp absoluuje často. „Je třeba to vzít sportovně, doma vstávat s popeláři a ničím se moc nezdržovat.“ Berchtesgadenské Alpy jsou blízké díky novým rakouským tunelům a českým dálnicím.

Ötztalské Alpy: BIG3

Největší lyžařskou atrakcí ledovcového skiareálu Sölden je skitour BIG3 spojující tři vrcholy vysoké přes tři tisíce metrů. Zahrnuje Gaislachkogel (3058 m n. m.), Tiefenbachkogel (3250 m n. m.) a Schwarze Schneide (3340 m n. m.). Všechny jsou vybaveny nejmodernějšími lanovkami. Nahoře čekají nádherné výhledy na zaledněné Ötztalské Alpy.

ny jsou vybaveny nejmodernějšími lanovkami. Nahoře čekají nádherné výhledy na zaledněné Ötztalské Alpy.

BIG3 rallye měří padesát kilometrů, což je na den tak akorát. Vytrvalí lyžaři se sportovním duchem to zvládnou dvakrát.

„Spojené ledovcové lyžařské hory Tiefenbach a Rettenbach jsou největší ledovcová lyžařská oblast v Rakousku, která je snadno dostupná ze Söldenu autem nebo autobusem po fantastické panoramatické silnici,“ doporučuje Sarah Ennemoserová z místního turistického sdružení.

„Většinou se jedná o široké otevřené svahy. Výjimkou jsou pouze poněkud užší a zatočenější sjezdy do údolí. Nemusíte je ovšem použít, pokud jste autem nebo autobusem dojeli až pod ledevec.“

Wilder Kaiser: SkiWelt Tour

Nejdelší lyžařský okruh na světě spojuje lyžařskou oblast SkiWelt Wilder Kaiser – Brixental s lyžařskou oblastí KitzSki v Kitzbühelských Alpách. Je to šichta na dlouhý den! Proti směru hodinových ručiček měří 84 kilometrů a využívá 37 lanovek. Po směru hodinových ručiček je kratší – měří 69 kilometrů.

Z Going am Wilden Kaiser se lyžuje na perfektně upravených sjezdovkách napříč Kitzbühelskými Alpami až do Hollersbachu a zpět. Světově známý Kitzbühel je díky sjezdovce Streif planetárním centrem bílého sportu. Není důležitější závod na lyžích než každoroční sjezd z Hahnenkammu.

Obtížnostně rozmanité sjezdové tratě jsou propojené množstvím přejezdových cest. Jde o populární a rušnou lyžařskou oblast, ovšem čím dále od Kitzbühelu, tím jsou svahy sice kratší, ale zato prázdnější.

V bezprostředním sousedství kitzbühelské arény se rozkládá další obří lyžařská oblast Wilder Kaiser-Brixental.

Inzerce

OMV

TOP Wash

Dopřejte si TOP péči
za super cenu!

Nabídka platí v termínu
1.10. – 30.11.2025,
pro členy aplikace MyStation.

Stáhněte
si aplikaci
MyStation

179 Kč

Zima v Trnavském kraji. Více než hory a lyžování

Slovensko v zimě nadchne i ty, kteří zrovna neholdují horám a lyžím. Skvělou volbou je například Trnavský kraj – snadno dostupný z Česka a plný překvapení. Kromě odpočinku v proslulých lázních Piešťany či Smrdáky si tu můžete užít termální aquaparky, ochutnat gastronomii s nádechem maďarských chutí nebo nasát atmosféru historických adventních trhů v Trnavě. Každý kout kraje skrývá něco jedinečného – záleží jen na vás, jaký zážitek si vyberete.

Vánoční čas v Trnavě může mít velmi romantickou podobu.

Žitný ostrov uspokojí během zimy milovníky horkých termálních pramenů.

TRNAVA A OKOLÍ

Jedinečné zážitky milovníkům Vánoc přinese adventní Trnava. V prosinci nabízí návštěvníkům unikátní zážitek – středověké adventní trhy pod bazilikou svatého Mikuláše, které vrací město do atmosféry 15. století, už tehdy si je oblíbil i král Zikmund Lucemburský. Návštěvníci tu sledují řemeslníky při práci, ochutnávají jídla připravovaná nad ohněm a děti nejspíš zaujmou zvířata i představení středověkých bavičů. Napsat si také mohou vánoční vzkaz – pěkně po staru husím perem a inkoustem.

Velkým lákadlem jsou výstupy na městskou věž s lucernami. Během adventu se konají každé úterý a pořádá je Region Trnava. Návštěvníky čeká 143 schodů, které musí překonat, aby se dostali na vrchol a mohli si vychutnat nejkrásnější a nejvýše položenou vyhlídku ve městě Trnava. Průvodce v historickém kostýmu je provede historií města, z ochozu se jim otevírá dechberoucí pohled na rozsvícené centrum.

„Na lampáše se vždy velmi těším. Schod po schodě vás přenesou do dob hlásných, strážných a hodinářů, kteří kdysi věž obývali. Zažijeme ji přesně tak, jak kdysi oni. Třešničkou na dortu je prohlídka historického a funkčního hodinového mechanismu,“ říká Slavomír Dzvoník z Regionu Trnava.

Atraktivním cílem pro návštěvníky je i Světlo noci vánoční pod Smolenickým zámekem. Pořádají jej místní včelaři a nabízí světelnou podívanou s „mluvícím úlem Ambrózem“, kvartetem zpívajících úlů a sedmimetrovým stromkem složeným ze 300 úlů. Zahrada voní medem, perníčky i horkou medovinou, návštěvníci si mají možnost vychutnat vánoční zelňačku a světelné instalace. „Mohou se vyfotit u stromu života a magickou chvíli zažijí i u kouzelného stromu přání. Každý tu může přidat svůj vlastní vzkaz,“ doporučují organizátoři.

Extra tip: Kouzlo Skalického rubínu

Milovníci vína by rozhodně neměli odjet z Trnavského kraje, aniž by ochutnali místní odrůdu z vyhlášených městských vinohradů ve Skalici. Vzniká z Frankovky modré, Svatovavříneckého a Modrého Portugalu, které rostou na půdě sopečného původu. „Skalický rubín je víno, které spojuje kraj, lidi i tradici,“ říká vinař Ludovit Bránecký. Vyhlášený je tu ale i trdelník – oba výrobky mají nejvyšší evropskou ochranu Chráněné označení původu.

ZÁHORIE

Dalším lákadlem jsou Vánoce na Holíčském zámku. Návštěvníci tu nasají adventní atmosféru přímo v bývalém císařském sídle Habsburků. Akce je zaměřena především na rodiny s dětmi, které si chtějí užít sváteční chvíle plné hudby,

pohádek i historie. Nechybí vánoční trhy, tvořivé dílny, hudební a divadelní vystoupení, prohlídky zámku ani pohádkový průvod. K nahlédnutí jsou také reprezentační sály, kaple a sklepení.

ŽITNÝ OSTROV

Pro ty, kdo raději relaxují v teplé vodě, je ideální Žitný ostrov – největší říční ostrov Evropy. Krásné Vánoce si je tu možné užít i v jednom z nejlepších slovenských autokempů. Tamější aquaparky nadchnou termální vodou a množstvím bazénů a atrakcí, díky kterým si přijde každý na své po celý rok.

MATÚŠOVA ZEM

Pokud zavítáte do Galanty, zastavte se u neogotického zámku rodu Esterházyů, přestavěného v roce 1861. Zámek je dominantou místa a symbolem celé oblasti. V obnovených prostorách sídlí galerie, turistické centrum a pamětní pokoje zpěváka Karola Duchoně a skladatele Zoltána Kodályho. Návštěvníci zde objeví také sbírku starých gramofonů a šelakových desek.

Jih Trnavského kraje nabízí i zajímavou mlynářskou historii. Poznat ji lze díky unikátním technickým památkám přístupným veřejnosti, například zrekonstruovanému vodnímu mlýnu v Tomášikovu s expozicí o historii mlynářství a novým návštěvnickým centrem. Na tradici navazuje i Vlastivědné muzeum v Galantě, které představuje vývoj řemesel i život v regionu. Výlet lze zakončit v místních čárdách – hostincích s domácí kuchyní.

PIEŠŤANY A OKOLÍ

Lázeňské město Piešťany láká návštěvníky po celý rok, v zimě se však promění na pohádkové místo. Adventní trhy na Kúpeľním ostrově lákají na slovenské speciality, živý betlém a atmosféru doplněnou světly a hudbou. Lázeňský odpočinek můžete spojit s procházkami po kolonádě či koupeli v termálních pramenech.

Ti, kdo chtějí poznat více, mohou vyrazit do Krakovan. Sídlí zde muzeum Za krakovskou bránu s ukázkami paličkované krajky, která je součástí nehmotného kulturního dědictví Slovenska. Během adventu se tu přibližují lidové zvyky a zapalují svíce. Blízký Hlohovský zámek ožívá trhy, koncerty a komentovanými prohlídkami o rodu Erdődyů – návštěvníci mohou spojit vánoční pohodu s objevováním historie.

Celý region Trnavského kraje během adventu nabízí pestrou paletu zážitků – od středověkých trhů a světelných instalací přes víno, lázně a mlynářskou historii až po šlechtická sídla. Každé místo tu vypráví svůj vlastní příběh o tradici, světle a vánočním klidu.

Výstup na věž s průvodcem s lucernou je oblíbeným zážitkem v Trnavě.

Šéf Čedoku se řadí
mezi vášnivé lyža-
ře. Oblíbil si třeba
hory v Gruzii.

**Z aut do letadel.
Češi se učí
na lyže létat**

Cestovatelské choutky Čechů se mění. Místo objíždění památek raději nasávají atmosféru místa. Libují si v exotice a auto pozvolna mění za letadlo, i když míří na hory. Jiné požadavky mají i děti. „Chtějí pětihvězdičkové hotely a stále větší kvalitu. Neuvěřitelně se orientují v nabídce,“ říká **Stanislav Zeman**, generální ředitel české nejstarší cestovní kanceláře Čedok.

J

Jak je pro vás ideální zimní dovolená?

Jsem vášnivý lyžař, takže ideálně někde na horách. Každý rok na ně jezdíme s partou kamarádů, se kterou se známe už skoro třicet let. Letos míříme do Gruzie, do lyžařského střediska Gudauri. Na to se těším – už jsem tam byl a vím, že lyžování je tam fantastické. Zvlášť když kolem sebe vidíte vrcholy, které se tyčí ještě o tisíc metrů výš. Najednou vás zaplaví úplně jiný pocit majestátnosti hor, než jaký zažijete v Alpách.

V zimě trávím na horách každý víkend. A je jedno, jestli se jedná o jednodenní výlet do Beskyd na skialpy, dvoudenní výjezd do Rakouska nebo prodloužený víkend na ledovci.

U lyžařských zájezdů učíte Čechy přeseďat z aut do letadel. Daří se vám to?

Daří, ale je to stále průkopnická cesta. Díky tomu, že máme Alpy doslova za rohem, jsme mentálně nastavení jinak než třeba Britové, Nizozemci nebo Poláci, kteří to mají do hor daleko a jsou zvyklí za lyžováním létat. Pro nás je představa lyžařského zájezdu letadlem pořád trochu mimo běžné uvažování, vždyť stačí sednout do auta a za pár hodin jsme na svahu.

Když jsme začínali s lyžařskými zájezdy do Turecka, reakce byly často překvapené: „Do Turecka? Na lyže?“ Lidé si ani nebyli jistí, jak se na takovou cestu sbalit – byli zvyklí naložit vše do auta bez většího přemýšlení o prostoru. Najednou museli řešit, co si vzít a jak to efektivně zabalit do zavazadla.

Jak dlouho trvalo, než vám začaly letecké lyžařské zájezdy dávat byznysové smysl, respektive jste nebyli ve ztrátě? Nacházejí si Češi k této formě přepravy na hory cestu?

První rok jsme skončili v červených číslech. Prodej se nedařil, lidé si nedokázali představit, že by na lyže letěli letadlem. Některé lety se nám nepodařilo naplnit, odlétali jsme třeba jen s osmdesátiprocentní obsazeností, pětina sedaček zůstala prázdná. Situace se změnila v loňském roce, kdy už lety byly profitabilní.

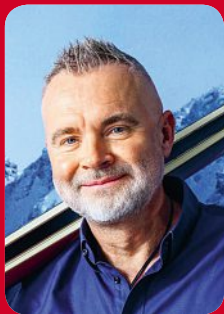
Doufáme, že se tento trend udrží i nadále. Češi totiž rádi objevují a nové destinace a výzvy jsou pro ně zajímavé.

Devadesát procent vašich zimních zájezdů tvoří exotika. Kam Češi létají nejraději a jak se cíle mění?

To, co se změnilo, je především poměr. Ještě nedávno to bylo 90 procent, dnes tvoří exotika zhruba 80. Když se dívám na předprodeje na zimní sezonu, začíná se nám kromě lyžařských zájezdů silně rozvíjet segment poznávacích zájezdů do vzdálených cílů.

Klienty posíláme například na poznávacíky do Číny, na Srí Lanku nebo do Vietnamu. Oblíbené jsou také Spojené arabské emiráty nebo Omán. Obrovským hitem letošního roku je Thajsko.

Z čísel vidíme, že kromě toho, že lidé chtějí na pláž, oproti loňské sezoně se v řádech násobků zvyšuje zájem o cesty v zimě za poznáním.

Stanislav Zeman (51)

Vystudoval dějepis a společenské vědy na Filozofické fakultě Ostravské univerzity a v USA absolvoval roční studium cestovního ruchu na Northwest Missouri State University. V Čedoku začínal v roce 1992 jako průvodce. Během více než třiceti let v cestovním ruchu působil například jako výkonný ředitel obchodu, marketingu a řízení produktu Letiště Praha.

Působil také v cestovní kanceláři Fischer, kde řídil oddělení exotických zájezdů. Do Čedoku se v květnu 2019 vrátil jako jeho generální ředitel a předseda představenstva.

“

Zákazníci dnes častěji volí luxusní resorty a pobývají v nich déle než týden.

Čím to je? Omlazuje se klientela a mladí raději poznávají?

Věková struktura se mění a klientela omlazuje. Zatímco dříve převažovala věková skupina 50+, dnes je běžné, že jezdí i čtyřicátníci. Ono to ale souvisí i s nabídkou, když věci nedáte do prodeje, neprodávají se. Proto se například snažíme zahušťovat odletové termíny.

Je to podobné jako u železniční dopravy. Dříve jezdil vlak do Ostravy jednou denně, pak dvakrát, později každé dvě hodiny – a dnes už každých 30 minut. Stejný princip platí i pro letecké zájezdy. Jakmile začnete destinaci nabízet pravidelněji, poptávka se začne přirozeně vytvářet. Čím častěji se létá, tím více klientů se rozhodne cestovat.

Pomáhají tomu sociální sítě?

Hrají velkou roli. Stačí, aby se začalo mluvit o tom, že je zajímavé navštívit například Peking, a zájem výrazně vzroste. Podobně to funguje u Gruzie – létáme tam každý týden a stabilně vozíme 30 až 40 klientů. Maroko máme v nabídce každých 14 dní. Káhiru jsme zařadili do prodeje loni. Začínali jsme s jednotlivými termíny, postupně jsme přidali prodloužené víkendy a plavby po Nilu. A s každým novým termínem vidíme, že zájem roste. Nabídka vytváří příležitost.

Jak se mění trendy? Co dnes lidé od dovolených chtějí?

Dnes už lidé nechtějí během jediného dne navštívit tři katedrály. Stačí jim jedna. Nepotřebují trávit 300 kilometrů v autobuse, ale raději zastaví na více místech a nasají atmosféru. Když se podaří zařadit do programu návštěvu menšího městečka s lokálními trhy, kde se prodávají ryby, sýry nebo regionální výrobky, je důležité dát klientům prostor. Právě to mají rádi. Nové zážitky vkládáme například do programu v Istanbulu. Klienti si tam mohou vychutnat tradiční teplý mléčný nápoj salep nebo navštívit místa, kde se prodávají typické rybí sendviče. Památky už mnozí viděli a nyní chtějí více lokální atmosféru.

Když se podíváme na luxusní exotické destinace, jak se u nich mění požadavky klientů? Jsou za ně lidé ochotni utrácet?

Přesně tak. Zákazníci dnes častěji volí luxusní resorty a pobývají v nich déle než jen týden. Je to vidět například na našich zájezdech do Thajska, kam létáme už čtvrtým rokem. Zatímco dříve jsme prodávali hlavně týdenní pobyty, dnes tvoří více než polovinu letadla zájezdy na dva týdny. Je vidět, že peníze mezi lidmi jsou a nebojí se investovat do cestování větší částky. Letos jsme například dali do prodeje poznávací zájezd do Japonska. Stojí 120 tisíc korun na osobu a každý den evidujeme jednu až dvě nové rezervace.

Delší pobyty mohou ale souviset i s tím, že lidé stále častěji u moře pracují. Vidíte klienty na plážích s notebooky?

Ano, jedním z nejčastějších požadavků je funkční wi-fi. A nejenom u dospělých, ale hlavně u dětí.

Mimochodem, je zajímavé sledovat, jak se mění dětská klientela. Naše generace byla ráda, když nás rodiče vzali na dovolenou na Slovensko, dnes děti chtějí pětihvězdičkové hotely a stále větší kvalitu. Neuvěřitelně se orientují v nabídce. My jsme jako děti stěží rozeznali rozdíl mezi penzionem a kempem a dnešní děti vědí, jaká jsou jejich očekávání a co všechno by jejich dovolená měla mít, od akvaparku po ultra all inclusive. Jsou připraveny pro život nejenom z pohledu technologií, ale i cestovatelských návyků úplně jinak, než tomu bylo u předchozích generací.

Od letošního roku mohou lidé poprvé s Čedokem letět na Maledivy přímým letem. Jak ovlivňuje prodeje fakt, že nemusí přestupovat?

Náklady na přímý let jsou dražší, než když si kupujete letenku s přestupem, kde jsou k dispozici promo tarify. Na druhou stranu přímý let přináší výrazně vyšší komfort, trvá osm až devět hodin a máte možnost si připlatit za vstup do letištního salonku nebo si zvolit pohodlnější sezení v letadle a business class. Vidíme, že klienti o tento typ cestování mají zájem, například na některé lednové termíny do Thajska, Dominikánské republiky nebo na Maledivy už máme business class zcela vyprodanou.

Vím o vás, že jste stále v pohybu a desetikilometrová ranní procházka u vás není žádnou výjimkou. Užil byste si osobně takovou váleci dovolenou na malém atolu na Maledivách?

Není to úplně můj šálek kávy. Mám rád moře, ale od rána do večera jen jíst a válet se na pláži bych nevydržel. Škubu sebou a chtěl bych něco dělat, i když jen ležím doma na gauči a koukám se na televizi. Na druhou stranu kombinace aktivní dovolené s pár dny odpočinku mi nevádí a na Maledivách jsem byl už několikrát. Vždy jsem se ale přesouval mezi jednotlivými resorty.

Pokud bych chtěl letět na Vánoce za teplem, jaké místo byste mi doporučil?

Pokud byste si chtěla užít špičkové služby, hezké hotely, krásně vybavené pokoje a výbornou gastronomii, byla by to Dominikánská republika. Velmi oblíbený je také Zanzibar. Na něj už ale létá trochu odlišnější klientela. Dominikánská republika je spíše o tom, užít si moře, Zanzibar je pro aktivnější cestovatele, kteří chtějí jezdit na výlety nebo strávit den na safari. Na Zanzibar také zatím nejezdí tolik rodin s dětmi, protože v nás stále přetrvává představa, že rovníková Afrika není úplně ideální pro malé děti. Přitom hotely jsou tam krásné a děti si v nich užijí zábavu. A pokud bych měl doporučit aktivní dovolenou v kombinaci s relaxací, fantastické je Thajsko.

Jsou exotické destinace připravené na evropské Vánoce? Je v nich vánoční atmosféra?

Hotely se snaží vytvářet vánoční atmosféru v evropském nebo americkém duchu. Všude jsou vánoční stromky, slavnostní večeře, silvestrovské

oslav, světla a výzdoba. Mimochodem, když trochu uteču od exotiky, nejkrásněji vyzdobené místo, které jsem kdy na silvestra viděl, bylo město Funchal na Madeiře. To by asi nikdo nečekal a většina z nás by si tipla New York, ale silvestrovský Funchal je opravdu nádherný.

Jaký byl váš nejšilenější cestovatelský zážitek? Mám štěstí, že žádné vyložené hrozné zkušenosti nemám. Samozřejmě, pár nepříjemností už bylo – třeba když jsme měli letět do Panamy přes Frankfurt, ale kvůli zpoždění se k tomu nakonec přidaly ještě přestupy v New Yorku a Mexiku. Cesta trvala třicet hodin.

Jednou mě zase v Gambii vůbec nevzali do letadla. Oficiálně prý proto, že jsem přišel pozdě na letiště, ale ve skutečnosti šlo o to, že jsem odmítl zaplatit úplatek. Vytrestali mě za to, že jsem nedal dvacet dolarů – a kvůli tomu jsem tam zůstal o tři dny déle. Podobných příhod mám několik, ale to k cestování prostě patří.

Cestování je droga. Jak jednou začnete, chcete jezdit stále více. Platí to i pro klienty cestovky?

Ano, a zvláště po covidu, kdy jsme byli zavření doma a měli pocit, že už se nikam nedostaneme. O to více jsme se nyní rozjeli do světa. A vyhledáváme stále nová místa. Dříve, když chtěl někdo vi-

“

Nejkrásnější vyzdobené místo, které jsem na Vánoce viděl, byl Funchal na Madeiře.

dět něco exotičtějšího, začínal Thajskem. Po něm následovalo Bali a jet do Dominikánské republiky bylo jako sednout si do Bentley. Dnes je pro nás přirozenější odletět na týden na exotickou dovolenou.

Když se podíváme do profilů klientů, vidíme, že jezdí do destinací, do kterých se dříve tolik nelétalo. A je jedno, jestli mluvíme o různých místech v Africe nebo v Atlantském oceánu. Dříve se létalo hlavně na Kanáry, pak se k tomu přidaly Kapverdy, následně se objevila Madeira, pak Azory a nyní objevujeme Porto Santo. Místa, která jsme dříve ani nevěděli, že existují, lákají stále větší množství klientů.

Jaké novinky připravujete pro příští rok?

Nově máme v prodeji Porto Santo. Začali jsme se také dívat na menší řecké ostrovy, v letošním roce jsme se vrátili na Skyros, který se prodával velmi dobře. Do nabídky jsme také vrátili Lesbos. Rozšiřujeme nabídku letů do Albánie, včetně oblasti Vlory. Létat budeme i z regionálních letišť, jako jsou České Budějovice a Pardubice. Naším cílem je přiblížit i tyto netypické destinace klientům, kteří mají na regionální letiště blíže než do Prahy. A vidíme, že nám naše strategie funguje. Letos jsme například otevřeli spojení z Ostravy do Marsa Matrouh, a pro příští rok přidáme odlety i z Českých Budějovic a Košic.

Inzerce

HN065169

Skořicová dýně

vs Růžová karamelka

**4+1
ZDARMA**

Více info v aplikaci
MyStation.

VIVA

Skořice nebo karamel?
Dýně nebo maliny?
Které latte bude vaše oblíbené?

OMV

Gastronomie bez limitů. Rýže s mangem podávaná z motorky i ryba s banánem

Když cestujeme, nasáváme místní kulturu všemi smysly. Chutě nevyjímaje. Pro řadu cestovatelů jsou kulinářské zážitky jedním z hlavních důvodů, proč někam vyjet. Zvyšuje se i počet těch, kteří si vybírají primárně hotely se špičkovou gastronomií. Existují hotely, které pořádají gastronomické show a pravidelně v nich střídají vyhlášené kuchaře. „Gastronomie se dnes stává klíčem pro výběr destinace či resortu,“ potvrzuje Klára Vondryšková, majitelka cestovní agentury CA Letíme.

Kdybyste měli spočítat stravovací zařízení v Thajsku, jeden život by vám nestačil. Obzvlášť v Bangkoku jsou jídlem zaplněné ulice.

Thajsko pro milovníky hmyzu

Právě v této zemi mnoho cestovatelů poprvé ochutná cvrčky, kobylky nebo červy. Smažený hmyz se prodává na ulici jako alternativa k chipsům a dochucuje se kořením nebo omáčkami. V Bangkoku jsou plné ulice stánků s touto místní specialitou. Stravovacích zařízení je tu tolik, že se ani nedají spočítat. Na jejich návštěvu by vám nejspíš nestačil ani jeden celý život.

Složení je přitom velmi pestré. Najdete tu všechno – od michelinských hvězd až po mango sticky rice servírované přímo z motorky. Tradiční thajský dezert z lepkavé rýže, kokosového mléka a zralého manga je ale jen malou ochutnávkou místního kulinářského umu. Ve městě, kde je možné téměř cokoli, si za pár korun doslova rozmazlíte chuťové pohárky. Typická thajská jídla netřeba představovat. Patří sem Pad Thai, Tom Yum, zelené kari – jen v Thajsku chutnají vždy o něco lépe.

Na skok do Myanmaru

A jeden malý tip. Kdo má rád thajské chutě, ale upřednostňoval by o pár úrovní snížit páliivost, měl by si do svého itineráře na dobu „až se zlepší bezpečnostní situace“, přidat thajského souseda – Myanmar. Je totiž zaručené, že se do této kuchyně zamilujete. Kombinuje indické, čínské a thajské postupy, a i když v ní najdete i hodně pálivá jídla, přece jen je trochu „spicy“ přívětivější. Vyniká svými saláty, nudlovými pokrmy a silnými polévkami.

Asi není v celém Myanmaru lepší místo na večeři než při západu slunce v jedné z restaurací na jezeře Inle Lake. S výhledem na okolní vesnice na kulech, tradiční plovoucí zahrady a chrámy a kláštery. V současnosti ale bohužel velvyslanectví v Rangúnu před cestováním do země varuje.

Maledívy a tisíc chutí ryb

Bílé pláže, tyrkysová voda, palmy a klid. Ale pozor! Na maledivské atoly se nejedí jen za romantikou, ale také za místní gastronomií. Základem kuchyně jsou ryby a mořské plody, připravované na desítky způsobů – smažené, grilované, pečené i uzené. Často vyladěné kombinací kokosu a koření. Maledivská kuchyně je ovlivněna především Indií a Srí Lankou. Jídlo je jednoduché, ale výrazné – pikantní, aromatické, často připravované s kari, chilli nebo citronovou trávou.

Mezi typická jídla patří rybí polévka garudhiya, tuňák v chilli omáčce kulhimas, kari z rybího masa mas riha. Téměř ke každému hlavnímu jídlu se servíruje roshi, tradiční místní chléb. A když budete mít štěstí, podaří se vám ochutnat i vzácný maledivský kokosový burčák rukuraa.

Na Maledívách působí mnoho šéfkuchařů, kteří získali zkušenosti v restauracích oceněných michelinskými hvězdami, a často hostují v luxusních rezortech. „Jídlo od takto zkušeného kuchaře si můžete vychutnat například v resortech Waldorf Astoria, Soneva Fushi nebo Velaa Private Island,“ dává tipy Vondrysková.

Specialitou Sardinie je pomalu pečené sele, obvykle na myrtových listech – su porcheddu.

Porto Santo a hlubokomořská ryba

O pozornost gurmánů si také říká portugalský ostrov ležící v Atlantickém oceánu jen pár kilometrů od známější Madeiry. Zatímco jeho hornatá sousedka je častým turistickým cílem, několikrát menší Porto Santo je výrazně poklidnější. Gastronomie obou ostrovů je ale podobná, založená především na čerstvých mořských plodech a rybách.

Mezi typické pokrmy Porto Santo patří espada neboli tkaničnice tmavá. Jedná se o hlubokomořskou rybu, která žije v hloubkách kolem tisíce metrů. Jemné a chutné maso jinak velmi ošklivé ryby má jen minimum kostí a často se podává se smaženým banánem nebo v omáčce z mořských plodů.

„Dalším vyhlášeným jídlem je espetada, masový špíz na vavřínové větvi. Jsou to velké kostky hovězího masa, grilované na větvi z vavřínu, která masu dodává typickou vůni. Podává se s hranolkami, salátem a často i s vyhlášeným kulatým chlebem s česnekovým máslem a petrželkou. Zapít ho můžete vyhlášeným drinkem Nikita. Jde o kombinaci piva, ananasového džusu a vanilkové zmrzliny,“ říká Klára Vondrysková. Ochutnat doporučuje také Bolo do Caco, teplý, měkký, kulatý chléb z pšeničné mouky a sladkých brambor, pečený na rozpáleném kameni. Podává se s česnekovým máslem a petrželkou.

„V neposlední řadě je vyhlášený čerstvý sýr queijo branco – měkký, bílý, často podávaný s domácím chlebem a olivovým olejem. Na Porto Santo ho dělají v malých farmářských produkcích,“ dodává.

Pomalou pečené sele ze Sardinie

Karibik Středomoří je známý jako region s jedním z nejvyšších průměrných věků dožití v Evropě, žije zde vysoký počet obyvatel starších 100 let. Tkví tajemství dlouhověkosti v místním jídlu a vínu? Na kloub tomu můžete přijít při ochutnávání tradičních sardinských jídel, jejichž recepty se předávají po generace. Mezi nejznámější patří pomalu pečené sele, obvykle na myrtových listech – su porcheddu, chléb pane carasau nebo dezert seadas – ručně vyráběné smažené taštičky z těsta, plněné ovčím sýrem a přelité sardinským medem, obvykle z divokého tymiánu nebo eukalyptu.

Rozhodně také nesmíte zapomenout ochutnat culurgiones, ručně vyráběné těstovinové taštičky plněné směsí vařených brambor, ovčího sýra pecorina, česneku, máty a olivového oleje.

Za okošťování určitě stojí také sardinské sýry jako Pecorino Sardo – tvrdý vyzrálý sýr vyrobený z ovčího mléka. O gastro zážitky nejsou ochuzeni ani vegani. Sardinie začíná být vegan friendly, svůj podíl má na tom i známý sardinský podnikatel Marcello Contu, který vytváří lahodné veganské sýry, které jsou známé po celé Itálii i mimo ni. A když Itálie, tak káva. Sardinie je plná kaváren, ve kterých vám připraví kávu ze silných a kvalitních italských směsí, často pražených na ostrově v tradičních pražnících.

Přes tři sedla v Tatrách

K

Královská lyžařská túra ve Vysokých Tatrách vede přes tři sedla a tři horské chaty. Tři dny strávené v klínu hor se označují jako Haute Route podle francouzského vzoru mezi Mont Blankem a Matterhornem.

Skialpinistické túry ve Vysokých Tatrách jsou ovšem zcela jiné než v Alpách. Koncentrují obtíže do kratších, ale zato náročnějších úseků. Lyžování je drsné, ubytování spartánské, laviny záludné a je nutné počítat s použitím horolezecké techniky.

Vyrážíme za sněhovým dobrodružstvím. Již doma v Praze nazýváme skialpinistické přezkáce, na batohy upevňujeme cepíny a na ramena házíme lyže.

V autobuse, tramvaji a metru nemáme nouzi o vtipné poznámky od ostatních cestujících.

Z vlaku rovnou na sníh

Na hlavním nádraží potkáváme podobné skupinky horolezců a skialpinistů, kteří míří na východ jako my. Se slastným očekáváním dobrodružného výletu se necháváme ukolébat klepáním pražců v lehátkovém vagonu do hlubokého spánku.

Legendární tvrdáci Beránek a Tatarka

■ **Haute Route ve Vysokých Tatrách se lyžuje v mnoha variantách už více než sto let. Ročně ji absolvují desítky až stovky skialpinistů.**

■ **Další dva fenomenální lyžařské sólo přechody byly zdolány shodou okolností v zimě roku 1986. Jen jeden byl po 26 letech zopakován!**

■ **Zatímco Viktor Beránek prokázal vytrvalost a fyzickou sílu, když obešel všechny hory okolo Liptova, Vlado Tatarka zvládl větší technické obtíže a navigaci při průchodu Vysokými Tatrami tam a zpět přes vedlejší doliny.**

■ **Nevídaný lyžařský přechod Liptovskými horami uskutečnil Viktor Beránek. Za devět dní v kuse zdolal celkem 270 kilometrů a nastoupal 40 kilometrů. Měl průpravu jako vysokohorský nosič na více tatranských chatách, udělal si dost času díky svému zaměstnání chatáře v chatě Pod Rysy, byl aktivním závodníkem ve skialpinismu a zároveň dozrál do ideálního vytrvalce věku 35 let.**

Výhledy byly krásné, při výstupu ale občas výprave tekla pot do očí.

Pohyb terénem občas ztěžovaly ledové vrstvy i rozježděný sníh plný boulí.

Z Popradu nás podhorská tramvaj doveze na úpatí Vysokých Tater. Ranní tmou stoupáme pěšky k Popradskému plesu. Svítá. Konečně nazouváme lyže a vyrážíme vzhůru Zlomiskou dolinou. Pěkně podle společenského bontonu: Kuba prošlapává stopu, Hana pohodlně stoupá za ním a Martin uzavírá naši malou výpravu.

Je to působivá patrová dolina, přecházíme zamrzlá plesa a vodopády. Bylo by na co koukat, ale teče nám pot do očí. Stoupáme do úzkého sedla Východní Železná brána, které prolamuje hlavní tatranský hřeben.

Hančina hlava se objevuje nad sněhovou převějí a v ten okamžik křičí na Martina: „Sem ani nechoď. To je strašný pohled. Budeme se vracet!“ Už z domova jsem věděl, že budu dělat vůdce pro dva horší lyžaře.

Slaňování po ledopádu Gerlachovské spády

Navazuji na svůj horolezecký úvaz lano, zapírám se do sněhu a oba dva slaňuji s lyžemi na nohou. Prvních pár metrů za nimi se i já opatrně šoupu po sněhu, než se odvážím udělat první skákané oblouky. Nerad bych padal úzkým žlábkem mezi skalami.

Následující sjezd do Gerlachovských spádů je úžasný. Měkká horní vrstvička sněhu umožňuje pohodlně točit a pevný firn pod ní dobře nese. Přijíždíme nad pásmo ledopádů. Do doliny Kačacího plesa musíme slanit. Vrtáme ledovcový šroub, zakládáme lano, lyže připínáme na batohy a slaňujeme. O sto metrů níže zase stoupáme na lyže a sjíždíme ke Kačacímu plesu.

Od plesa známe všichni cestu z léta a optimisticky si namlouváme, že na Prielomu budeme za hodinu. Jak jsme se mylili! Na sedle stojíme až za tři hodiny nepříjemné dřiny. V závěrečném úseku jsme dokonce museli nasadit mačky a vzít do rukou cepíny.

Těsně pod sedýlkem zase nazouváme lyže. Jsme si vědomi, že zdánlivě bezproblémový svah pod námi už si vybral mnoho životů lyžařů a horolezců. Zdejší laviny bývají smrtící.

Svah je rozježděný a zdupaný od předchozích výprav, a tak se v něm špatně jede rovně a točení je utrpení. „Jedeme po spádnici, je to vyhlášený lavinový svah,“ příkazují a vjíždím do řídkého, mokrého sněhu. Je tu sice největší sklon a co chvíli mi podrazí nohy lavinka, kterou v každé zatáčce spustím, ale na druhou stranu se nemusím mlátit v boulich a dírách.

Přes ně se probíjí dolů Martin. Večerní sjezd korunuje Hana, která odmítá točit a několikrát traverzuje celý svah s tím, že v úvratí se zastaví, přeloží jednu lyži přes druhou a pokračuje do protisměru. Při jednom pokusu ji dostihne lavinka. Chvilí je to pohled k popukání. Lyžařka padá na sníh, vypíná jí vázání a potom ji už sněhový jazyk pomaloučku sváží do údolí. Legrace přestává v okamžiku, kdy hlava mizí pod příkrovem šustícího sněhu. Naštěstí se v ten okamžik sníh zastavuje a Hana se s nadávkami vyhrabává zpod sněhové hromady.

Už za tmy sjíždíme Velkou Studenou dolinou ke Zbojnické chatě. Čeká nás už jen večere a hned po ní zalehneme pod erární deky v podkroví.

V terénu se lyžuje jinak než na sjezdovce

Se vstáváním nespěcháme. Nečeká nás dlouhá etapa. Přes zasněžené úvaly jdeme pod Javorové štíty. Včera jsme mrzli na severu, teď se pečeme na jižním slunci. Jdeme, co noha nohu mine, přes Střelecká pole na Priechne sedlo. Jediné, co nás cestou povzbudí, je poněkud škodolibý pohled na cizí neštěstí. Proti nám se totiž mokřým sněhem brodí skupina pěších turistů. Nadávají na mokré boty, horko, sníh a vůbec na celý svět. Na sedlo vystoupáme s lyžemi na ramenou.

Na druhé straně si prohlížíme podobně strmý svah jako z Východní Železné brány. Znovu na sebe připínám lano a Hana s Martinem se podél něj šoupou dolů. Aní mně nezbyvá nic jiného, protože na oblouky není mezi skalami místo. Následuje pár málo stylových zatáček v rozbitém sněhu do Dolinky pod Sediolkem.

Následuje krátké trápení v hlubokém firnu a už obědváme na Téryho chatě. Po jídle se jdeme vysušit na sluníčko za chatu. Posedáváme na terase. „Skialpinisté musí být výborní lyžaři,” slyším v odpoledním polosnánku obdivný ženský hlas, který instruuje jejího partnera. Při kritickém hodnocení našich lyžařských schopností propukáme v smích. Skialpinismus vyžaduje úplně jiné schopnosti než elegantní řezání oblouků na sjezdovkách.

Po večeri ihned zaléháme na palandy. Zítرا nás čeká dlouhý den.

Brzy ráno lepíme stoupací pásy na lyže rovnou přede dveřmi. Vyrážíme do úmorného kopce na Beraní sedlo. Nejsme sami. Sedlo je z obou stran velmi populární pro lyžaře i vyznavače sněžnic. Někteří dorazí až nahoru na lyžích, většina ovšem nasadí mačky a dojde nahoru s lyžemi na ramenou.

Strmý úzký žlab otočený k severu je promrzlý. Hana ho raději sešoupne bokem po hranách, Martin zkouší se střídavými úspěchy točit a i moje malíčkost se nějak dostane dolů. Velká Zmrzlá dolina pod žlabem nám umožňuje dlou-

Dobíjet energii při cestě pomáhaly horské chaty.

Doporučené vybavení

■ **Batoh 30l, skialpová výzbroj (lyže, hole, vázání, boty, stoupací pásy + rezervní), lavinová výzbroj (vyhledávač, lopata, sonda), horolezecká výstroj (přilba, lano 30 m, dva ledovcové šrouby, několik smyček, horolezecký úvazek, tři karabiny, mačky, cepín), nepromokavá bunda a kalhoty, čepice, funkční prádlo, rukavice + náhradní, mapa, průvodce, buzola, jídlo na svačiny, pití v termosce, čelovka, lékárnička, mobil, bivačovací pytel, tmavé brýle, krém na opalování.**

Aby člověk mohl vyrazit na skialpy, nemusí být špičkovým lyžařem. Měl by ovšem mít adekvátní výbavu, orientovat se a ctít pravidla hor.

hý příjemný sjezd. Jen kdyby nás tolik nebolely nohy a nemuseli jsme kvůli tomu pořád zastavovat.

Bolí nohy? Spadneš!

Nechávám se ukolébat zdánlivě lehkým terénem. Najednou se přede mnou zjevuje sněhová trhlina a nezbyvá než ji přeskočit. Skok mě vyvádí z rovnováhy a padám na obličej. Během pár vteřin předvádím směšné divadlo, obracím se na záda, jedu po batohu s rukama i nohama nahoře, obracím se na zadek, vstávám na lyže a vítězoslavně končím vestoje.

Okousek dál v závěrečném žlabu zvaném Flaška už takové štěstí nemám a po nepovedeném frajerském obloučku padám na bok a deset metrů brousím lyžemi skálu a zadkem leštím ledopád pod ní. Když můj neúspěch vidí Hana, raději využije svoji oblíbenou lyžařskou techniku a šoupe se Flaškou dolů jako padající list.

Na závěr pomalu klesáme v dlouhém travertu nad velkým plesem k chatě. Pozdní oběd si vychutnáme v chatě U Zeleného plesa. Už není kam spěchat. S plnými žaludky, bolavými nohama a navýsost spokojeni sjíždíme po turistické cestě podél Bílé vody na autobusovou zastávku.

Když nad ránem vystupujeme v Praze z vlaku, divné pohledy na naše přezkácče jsou stejné jako před třemi dny.

Ze západu na východ, nebo obráceně?

Tatranská Haute Route se dá absolvovat oběma směry. Od západu na východ (jak je popsáno v tomto článku) je to vhodnější, pokud umíte dobře lyžovat v terénu. Výstupy jsou z této strany mírnější a za ideálních podmínek se dají celé vystoupat na lyžích. Sjezdy jsou strmé a úzké. Zato nabízejí hluboký prašan.

Směr východo-západní je výhodnější pro méně technicky vybavené lyžaře. Stoupání do všech sedel sice musí absolvovat s mačkami na nohou a s cepínem v ruce, ale zato sjezdy jsou mírnější, široké a obvykle na nich leží pevný firn.

Vánoce a zima na Vysočině: kraj klidu, světýlek a vůně perníku

Na Vysočině má zima své osobité kouzlo. Ráno tu voní dřevem z kamen, přes den se mlha líně převaluje přes lesy a večer se světla vesnic zrcadlí v rybnících, které pomalu pokrývá led. Všechno zpomalí, ztíší se a kraj se zahálí do měkkého ticha. Právě tehdy se začíná psát příběh Vánoc na Vysočině. Místo spěchu a přeplněných ulic tu lidé hledají klid, blízkost a návrat k tradicím, které se tu udržují po generace. Advent tu není o dárkách ani o nákupních centrech – je o radosti z obyčejných chvil, o světle svíčky v okně, o teple rodiny a o vůni čerstvě upečeného cukroví.

Adventní Jihlava: město světél, vůní a ledových soch

Kdo chce nasát vánoční atmosféru naplno, měl by začít v Jihlavě. Historické jádro města se každoročně promění v moře světýlek a adventní kouzlo se rozlévá z Masarykova náměstí do všech uliček. Ve vzduchu voní skořice, hřebíček, pečené mandle i medovina, z pódia zní koledy a lidé se zahřívají u hrnků s punčem. Mezi stánky s rukodělnými výrobky a vánočními ozdobami to žije, ale pořád s typickým jihlavským klidem a pohodou.

Každý rok tu navíc vzniká galerie ledových soch, která přitahuje pozornost návštěvníků z celého kraje. Večer se v gotické síni radnice konají koncerty a v jihlavském podzemí se pořádají tajemné prohlídky při svíčkách. Ticho chodeb, mihotavé světlo a ozvěna kroků vytvářejí atmosféru, kterou jinde nezažijete – zvlášť v čase adventu.

Třebíč: kde se setkávají světla adventu a Chanuky

Třebíč má v sobě magii. Křesťanská bazilika sv. Prokopa a židovská čtvrť, obě zapsané na seznamu UNESCO, vytvářejí atmosféru, která

nemá v Evropě obdoby. V době adventu se Karlovo náměstí promění v centrum vánočního dění. Hraje tu živá hudba, voní regionální speciality a děti si v Malovaném domě mohou napsat přání Ježíškovi.

Jen pár kroků dál, v Zadní synagoze, se rozsvítí svíce svátku Chanuka. Dva příběhy – křesťanský a židovský – tu existují vedle sebe v neobyčejné harmonii. Je to místo, které připomíná, že světlo Vánoc může mít mnoho podob, ale vždycky má stejný význam – přinést naději.

Žďár nad Sázavou: světelný kalendář a pohádkový zámek

Zámek Žďár nad Sázavou je v adventním období jako z pohádky. Na nádvoří se konají vánoční trhy, designový MINT Market i tvořivé dílničky pro děti. Každý den se tu „otevívá“ jedno z oken světelného adventního kalendáře, které návštěvníky provede areálem i příběhem Vánoc.

Kousek odtud stojí poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře – Santiniho mistrovské dílo, zapsané na seznamu UNESCO. V prosinci se tu koná slavnost světla ke cti svaté Lucie – symbol přicházejícího světla a tiché radosti uprostřed zimy.

Bystřice a Jaroměřice: svět tradic a pohádek

Na adventních trzích v Bystřici nad Pernštejnem voní medovina, domácí cukroví i čerstvě pečený chléb. Zimní město se rozzáří stovkami světél a děti se vydávají na „Zubříkovo vánoční putování“ – stezku plnou příběhů a pohádkových postav.

V Jaroměřicích nad Rokytnou se o adventních víkendech otevírá barokní zámek.

Nádvoří ožívá hudbou a tancem, interiéry provoní jehličí a skořice a v sále se pořádají koncerty vánoční hudby.

Betlémy, řemesla a ticho zimní krajiny

Vysočina je kolébkou betlémářství. K nejznámějším patří třeštské betlémy – tradice, která se tu předává už více než dvě století. Každý rok otevírají místní rodiny své domovy návštěvníkům a ukazují betlémy, které vznikaly dlouhé zimní večery. V třeštském muzeu i v dalších městech se konají výstavy, rukodělné dílny a živé betlémy.

V galeriích a muzeích po celém kraji můžete obdivovat ozdoby ze dřeva, slámy či vosku – materiálů, které k Vysočině patří stejně jako sníh a lesy. Tyto drobnosti připomínají, že vánoční krása se často skrývá v jednoduchosti a poctivé ruční práci.

Když zima ztíší krok

A pak přicházejí chvíle, které žádný program nepotřebují. Procházka zasněženou Telčí, pohled na zamrzlý rybník v Počátkách, šálek horké čokolády v kavárně se světýlky nebo tichý večer v penzionu s výhledem do zasněženého údolí. Zima na Vysočině není o shonu – je o návratu k sobě, o klidu, který tu člověk cítí hned po příjezdu.

Když se v podvečer rozezní zvony, světýlka se odrážejí od sněhu a v dálce se ozývá koleda, pochopíte, proč se sem lidé vracejí každý rok. Protože tady, v srdci Česka, jsou Vánoce pořád opravdové – voňavé po perníku, laskavé a tičné jako padající sníh.

KarlovyVARY°

Vánoční VARY°

Adventní Karlovy Vary mají svůj vlastní rytmus – klidnější, tradiční, bez předvánočního shonu. Přijďte si i letos užít atmosféru svátků tak, jak má být: s vůní jehličí pod vánočními světly kolonád.

VÁNOCE V LÁZEŇSKÉM RYTMU

Vyzdobené centrum vás provede od Hotelu Thermal s vánočním stromem přes Smetanovy sady ke Grandhotelu Pupp a Císařským lázním. Po cestě se ohřejete v kavárnách či restauracích, ve vánočních stáncích vás zahřeje punč či svařené víno. Objevíte tu i drobné dárky s vánoční tematikou.

VANOCNIVARY.CZ